

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Folkesangens Fugl. En Stemning

Citation: Andersen, H. C.: "Folkesangens Fugl. En Stemning", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. V kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal, C. A. Reitzel, 1990, s. 29*. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr05val-shoot-workid60587/facsimile.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. V kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

[122]

Folkesangens Fugl.

En Stemning.

Det er Vintertid; Jorden har et Sneelag, som var det Marmor,
hugget ud af Fjeldet: Luften er høj og klar, Vinden skarp som
5 et dværgesmedet Sværd, Træerne staae som hvide Koraller, som
blomstrende Mandelgrene, her er friskt som paa de høie Alper.
Deilig er Natten med Nordlysblink og talløse funklende Stjerner.

Stormene komme, Skyerne løfte sig, ryste Svanedunn; Sne-
[123] flokkene flyge, dække Huulvei og Huus, den aabne Mark og de
10 lukkede Gader. Men vi sidde i den lune Stue, ved den blussende
Kakkelovn, og der fortælles om gammel Tid; vi høre en Saga:

Ved det aabne Hav laae en Kæmpegrav, paa den sad i Mid-
natstimen Spøgelseset af den begravne Helt, en Konge havde han
været; Guldringen skinnede om hans Pande, Hsaret flagrede i
15 Vinden, han var klædt i Jern og Staal; sit Hoved bøjede han
sorrigfuld og sukkede dybt i Smerte som en usalig Aand.

Da kom et Skib forbi. Mændene kastede Anker og stege i
Land. En Skjald var der mellem dem; han trødte hen mod
Kongeskikkelsen og spurgte: »Hvorfor sørger og lider Du?»

20 Da svarede den Døde: »Ingen har besjunget min Livsgjær-
ning; den er død og borte; Sangen bar den ikke ud over Lan-
dene og ind i Menneskenes Hjerter; derfor har jeg ikke Ro, ikke
Hvile.»

a Collin 41, 4^o, optegnelsesbog II, 4 bl. 147-167. Udkast (se H. Topsen-Jensen i *Fund og Forskning X* 1963 s. 146-48).

b sst. VI, 48. 1 bl. 4^o. Udkast, fortsat med et notat Symphon i Mol.

k Collin 39, 4^o III: 92a. 2 bl. koncept 2^o. Titel: En Stemning, overtroget; Folkesangens Fugl tilføjet. På side 4 signeret firminet digt Sangle-Spot, trykt 3.11.1857 (Bibl. 935).

r Ny hgl. Samling 2407, 4^o nr. 6. 2 bl. 2^o, uden titel.

Ø Folkekænder for Danmark 1865 s. 145-47 m. initial: svane og siv, der danner D. Udtom dec. 1864. (Bibl. 896).

A SS 27-68 s. 133-26. (Bibl. 974).

B EHF 4-71 s. 238-44 m. 2 ill.

2 udvalgt B. 9 -flokken] -flokken e, -flokken A, -flokken B.

Og han mælede om sin Gjerning og Stordaad, den hans Samtid havde kjendt, men ei besjunget, thi hos den var ingen Skjald.

Da greb den gamle Barde i Harpens Strænge, sang om Heltens Ungdoms Mod, Manddøms Kraft og god Gjernings Storhed. Den Dødes Ansigt lyste derved, som Skyens Kant i Maaneskin: 5 glad og livsalig løflede Skikkelsen sig i Glands og Straaler, der svandt som et Nordlysblink; der var kun at see den Grønsværs-Høi med de runeisøse Stene; men hen over den svang sig ved Strængens sidste Klang, ret som var det ud fra Harpen den kom, en lille Fugl, den deiligste Sangfugl med Droskens klang: 10 fulde Slag, med Menneskehjertets sørfyldte Slag, Hjemlandets Klang, som Trækfuglen hører den. Sangfuglen fløj over Fjeld, over Dal, over Mark og Skov, det var *Folkesangens Fugl*, der aldrig dør.

Vi høre Sangen; vi høre den nu her i Stuen, i Vinteraftenen, [124] mens de hvide Bier sværme derude og Stormen tager stærke Tag. Fuglen synger os ikke blot Heltens Drapa, den synger søde, bløde Elskovssange, saa rige og saa mange, om Troskab i Nord; den har Eventyr i Toner og Ord; den har Ordsprog og Sangsprog, der som Runer lagt under Dødmands Tunge faaer ham til 20 at tale og man veed hans Hjemland, Folkesangens Fugl.

I Hedningsold, i Vikingetid, hang dens Rede i Bardens Harpe. I Ridderborgens Dage, da Næven holdt Retfærdas Vægtskaal, kun Megten var Ret, en Bonde og en Hund vare lige i Bytte, hvor fandt da Sangfuglen Skjul og Ly? Raahed og Smaa- 25 hed tænkte ei paa den. I Ridderborgens Karnap, hvor Borgfruen sad ved Pergamentet og nedskrev de gamle Minder i Sang og Sagn, Morille fra Græsstørvhuset og den omvandrende Bissekræmmer sad paa Bænken hos hende og fortalte, der, hen over dem, flagrede og fløj, kviddrede og sang Fuglen der aldrig 30 dør, saalænge Jorden har en Tue for dens Fod, Folkesangens Fugl.

Nu synger den for os herinde. Ude er det Sneestorm og Nat; den lægger Runer under vor Tunge, vi kjende vort Hjemland; Gud taler til os vor Moders Sprog i Folkesangfuglens Toner; 35 de gamle Minder løfte sig, de afblegede Farver opfriskes, Sagn og Sang give en Velsignelsens Drik, der løfter Siud og Tanke, saa at Aftenen bliver en Julefest. Sneen flyger, Isen knager, Stormen raader, den har Magten, den er Herre, men ikke Vorherre. 40

Det er Vintertid, Vinden skarp som et dværgesmedet Sværd;

26 Sagn] Ord kr. 29 sad] sade r0.

Sneen flyger, – den føg, synes os, i Dage og Uger, og ligger som et uhyre Sneebjerg over den store Stad; en tung Drøm i Vinternatten. Alt dernede skjult og borte, kun Kirkens gyldne Kors, Troens Symbol, løfter sig over Sneegraven og skinner i den 5 blaa Luft, i det klare Solskin.

Og hen over den begravede Stad flyve Himlens Fugle, de smaa og de store; de pippe og de synge, som de kunne det, hver Fugl med sit Næb.

Først komme Sparvenes Flok, de pippe om alt det Smaa i 10 Gade og i Stræde, i Rede og i Huus; de vide Historier fra Forhuus og Baghuus. »Vi kjende den begravede Stad,« sigte de. »Alt Levende derinde har Pip! Pip! Pip!«

De sorte Ravne og Krager flyve hen over den hvide Sne. »Grav! grav!« sårige de. »Dernede er endnu Noget at faae, 15 Noget for Skrotten, den er det Vigtigste; det er de Flestes Mening dernede paa Burden og den Mening er bra', bra', brav!«

De vilde Svaner komme paa susende Vinger, og synge om det Herlige og Store, der endnu spirer fra Menneskenes Tanker 20 og Hjerter derinde i den under Sneelagens hvilende Stad.

Døden er der ikke, Livet vælder; vi fornemme det i Toner, de bruse som fra Kirkens Orgel, gribe os som Klang fra Elverhøi, som Ossianske Sange, som Valkyriens susende Vingeslag. Hvilken Samklang! den taler ind i vort Hjerte, løfter vor Tanke, 25 det er Folkesangens Fugl vi høre! Og i dette Nu: Guds varme Aande puster fraoven, Sneebjergene slaar Revner, Solen skinner derind, Vaaren kommer, Fuglene komme, nye Slægter, med de hjemlige, samme Toner. Hør Aarets Drapa: Sneestormens Magt, Vinternattens tunge Drøm! Alt løses, Alt løfter sig i 30 døilig Sang fra Folkesangens Fugl, der aldrig dør.

6 Himlens] Himmels rø. 8 Næb] herefter med fremmed hånd: Ny Lids r.
9 komme] kommer B. Under teksten H. C. Andersen rø.